

Lovforslag nr. L 58. Betænkning afgivet af retsudvalget den 8. maj 1979

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om værn for dyr

(Æglægningsbure)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret dels skriftligt og dels i samråd.

Udvalget har modtaget mundtlige og/eller skriftlige henvendelser fra:

Medlem af folketinget Erling Askjær Jørgensen,

Den danske Dyrlægeforening,

Det danske Fjerkræråd,

Dyreværnsforeningernes Fællesråd,

En kreds af producenter for Dansk Konsumproducentforening,

Foreningen af yngre biologer,

Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark,

Ingrid Gylling Hansen, Fredensborg,

Niels Klerk, højesteretssagfører, København,

Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn,

Landsforeningen Husdyrenes Vel og Dansk Dyreværn, Århus,

Miljöförbundet, Uppsala,

Naturligt Opdræt,

Per Schambye, professor, dr. med. vet.,

Odense Universitet og

Veterinærmedicinsk Forening.

Endvidere har udvalget modtaget ca. 6.000 protestskrivelser imod lovforslagets gennemførelse.

I forbindelse med udvalgsbehandlingen har udvalget besøgt æglægningsbure i Sverige.

Ministeren har stillet nedenstående ændringsforslag nr. 3, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Udvalget har drøftet spørgsmålet om tilsyn med burhønsedrift. Udvalget har hæftet sig ved lovforslagets bemærkninger om den nedsatte arbejdsgruppe, hvis opgave er at ind-

samle og analysere de erfaringer, som foreligger ved anvendelsen af intensive produktionssystemer i det praktiske landbrug inden for henholdsvis kvæg-, svine- og fjerkræsektoren med henblik på at skabe et så sagligt grundlag som muligt for justitsministeriets og andre implicerede myndigheders stillingtagen til de pågældende produktionssystemer, herunder til systemernes forhold til dyreværnsloven.

Et *flertal* (socialdemokratiets, fremskridtspartiets og venstres medlemmer af udvalget) finder herefter, som angivet i bemærkningerne, at det kan være u hensigtsmæssigt at løse tilsynsspørgsmålet separat med hensyn til hønsesektoren i betragtning af, at arbejdsgruppen vedrørende intensiv husdyrbrug fortsætter sit arbejde med kvæg- og svinesektoren, hvor spørgsmålet om tilsyn kan tænkes rejst på tilsvarende måde. Herefter indstiller flertallet lovforslaget til *vedtagelse* med det af justitsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal inden for flertallet* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse*, idet man betragter justitsministerens forslag som en forbedring i forhold til den nuværende situation, men fremskridtspartiet havde naturligvis foretrukket, at den forbedring af dyreværnsloven, som lovforslaget tager sigte på, var blevet gennemført fuldt ud som foreslået af fremskridtspartiet den 29. marts 1977.

Danmark har hundredårige traditioner på husdyrbrugets område – traditioner, der først og fremmest bygger på landbofamiliernes nære foling med husdyrenes trivsel og på

danske landmænds kærlighed til deres husdyr.

De lange arbejdsdage, som landbrugere har i forhold til mange andre erhvervsgrupper, accepteres givet af landbofamilierne, netop på grund af de livsværdier, landbofamilierne har, også med den nære kontakt til deres husdyr. Eksempelvis når man færdes på børnedyrskue, mærker man, hvorledes kærlighed til dyrene er nedarvet i slægterne og tydeligt kommer til udtryk tidligt i børnenes første år.

Dyreværnslove er helt givet nødvendige af hensyn til forholdet mellem husdyrbrugerne og husdyrene, f. eks. også på grund af den elementære grundregel, at husdyr skal befinde sig godt for at yde noget. Især hønsene er husdyr, som absolut ikke yder noget, hvis ikke de behandles meget omhyggeligt.

I § 3 i dyreværnsloven af 1950 er indeholdt et punkt, der siger, at »æglægningsbure er forbudt«. At man under udvalgsarbejdet med dyreværnsloven sidst i fyrerne fandt, at denne passus skulle med, har helt sikkert ikke sin oprindelse i forhold, som var aktuelle omkring landbofamiliernes måde at holde høns på, men udsprang af forholdet, at mange »byfolk« f. eks. i kolonihaver havde fået for »skik« at have bure med høns, og hvis disse så ikke fik besøg ude i kolonihaverne hver dag, var det selvfølgelig dyrplageri.

At man sidst i halvfjerdserne fejlagtigt har fortolket dyreværnsloven således, at de moderne bure, som er blevet almindelige overalt i Europa, skulle have noget som helst at gøre med, hvad der i dyreværnsloven er anført som æglægningsbure, er årsagen til, at en ændring af loven var påkrævet. Fremskridtspartiet finder det uheldigt, at den del af dansk erhvervsliv, som hedder ægproduktion, nu i en årrække har skullet finde sig i den urimelige mistænkeliggørelse, som er ført og for et par år siden opspisket med kraftig deltagelse af dansk TV.

Det er med stor betænkelighed for samfundets videre udvikling, man må iagttage, at selv folketingsmedlemmer fra det konservative folkeparti kan være så meget uden situationsfornemmelse og realitetssans, at man kan overveje at stemme nej til denne længe tiltrængte afklaring af misforståelsen af dyreværnsloven. Det er farligt for samfundet, at samfundsnedbrydende kræfter viser sig at være i stand til at få politikere til helt at tabe

fornuften. De folketingsmedlemmer, der overvejer at stemme nej til den foreslåede forbedring af dyreværnsloven burde huske på, at TV for et par år siden på foranledning af daværende radiorådsmedlem Arne Christensen måtte erkende, at en udsendelse om høns ikke var korrekt informerende.

Hvis der måtte være politikere, som ikke synes om, at høns skal opholde sig i bure, burde disse betænke, at hvis man ikke ordner det således, at der er mulighed for produktion af æg i Danmark via burdrift, ja, da vil det danske marked ganske enkelt blive dækket med æg fra bure i f. eks. Frankrig, Sverige eller Tyskland. Alene som et koldt og nøgternt valg mellem 2 onder må man nå dertil, at det må være mere acceptabelt, at få det danske marked forsynet med æg fra danske producenter, hvor der nu bliver givet faste regler, og hvor der skal søges hos veterinærdirektoratet for at få lov til at producere æg, fremfor at det danske marked skal dækkes af franske buræg. For god ordens skyld må vi fra fremskridtspartiets side fastslå, at det er groft fornærmende over for danske husdyrholdere, at man nu mistænkeliggør disse så groft, at der kræves speciel tilladelse i et direktorat for at få lov til at holde høns på en måde, som af justitsministeriets arbejdsgruppe er beskrevet som på ingen måde dårligere end de hidtil og fortsat tilladte former med såkaldt hældende netgulv eller i dybstrøelse.

Med en vis uhygge må man notere sig, hvorledes man har diskuteret, hvorvidt man skulle have en hærskare af kontrollanter til at rejse rundt og bese, hvorledes man behandler husdyrene i dansk landbrug. Som dansk landbrug har udviklet sig i århundreder, og som danske husdyr er blevet passet og plejet, ja, da er det simpelt hen intet mindre end en hån og helt utilstedelig provokation at tale om udvidet kontrol vedrørende hvilke forhold, hvorunder der holdes husdyr i Danmark.

Med beklagelse må man notere sig, at retsudvalget ikke har ønsket at modtage en invitation til at besøge en dansk ægproducent, hvor de forskellige former for ægproduktion kunne bese og sammenlignes. Helt realistisk burde man naturligvis bese både de lovlige, såkaldte netgulvssystemer og så sammenholde dette med, hvad der er blevet påberåbt

værende ulovligt, nemlig de hønsevenlige bure.

Ændring af dyreværnsloven et ganske lille stykke i rigtig retning bør ikke afsluttes, uden at det er fastslået, at moderne ægproduktion foregår i 1979 i hønsehuse med elektronisk styret og elektronisk overvåget tilførsel af konstant friskt vand og foder, at der er dobbelte alarmsystemer på, der ringer samtidig hos flere vagter, blot vand eller fodertilførsel stopper i blot få minutter. Det bør også noteres, at temperatur og frisklufttilførsel i de moderne hønsehuse på tilsvarende måde er elektronisk styrede og sikrede.

At folketinget har tøvet 2 år, inden man nu besinder sig til at få dyreværnsloven moderniseret, således at fanatiske mennesker i misforstået dyrevenlighed ikke kan køre urimelig hetz mod nogle medborgere, der er så venlige at producere i Danmark til gavn for beskæftigelse og betalingsbalance, er et bevis på, hvor langt mere effektivt der kunne arbejdes i folketinget, hvis man virkelig ønskede at skaffe flere arbejdspladser og mere produktion. Man bør notere sig, at Danmark for 20 år siden var Europas største ægeksporthør, og at dette naturligvis kunne have været opretholdt, hvis lovgivningsmagten i Danmark ville have givet danske producenter omtrent lige så gode betingelser, som man giver erhvervslivet i de nærmeste af vore konkurrentlande.

Folketingets behandling af denne lille forbedring af dyreværnsloven skal ikke forløbe færdig, uden at vi, der har set, hvor urimeligt nogle ægproducenter er blevet behandlet, dybt beklager, at det kan lade sig gøre i Danmark at køre så helt urimelige angreb på husdyrbrugere i Danmark, som tilfældet har været.

At enkelte småpartier i folketinget i forsøg på at kapre stemmer har hylet med i koret, der mistænkeliggør danske husdyrbrugere, medfører forhåbentlig, at disse partier i den sidste ende taber på sagen.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis og Danmarks retsforbunds medlemmer af udvalget) udtaler følgende:

Det ligger helt klart, at en høne, der står i et lille bur, udvikler knogleskørhed, den får brækkede vinger og ben ved udtagning af buret. Man ved ikke, hvilke ændringer der sker i hønseens organer ved dette ophold,

men det er givet, at dyrene er ude af stand til at udføre flere former for betinget adfærd. Lysset er tændt døgnet rundt, honen kan ikke bevæge sig, madtrugene står lige foran næbbet.

Efter ca. 20 måneder bliver honen slagtet og solgt. Hvad er det for en høne, forbrugeren får? Vi ved det ikke. Men ængstelsen og utrygheden vokser hos forbrugeren over denne ukendte kvalitet.

Burhøns tjener alene de store ægproducenters interesse. Loven vil indebære, at den meget sårbare ægproduktion vil blive yderligere koncentreret til gavn for stordrifter og til skade for de små brug. De små brug vil næppe have råd til at investere det, et anlæg af en burhønsfarm vil koste. Herefter indstiller mindretallet lovforslaget til *forkastelse*, men vil dog ved 2. behandlingen stemme for det af justitsministeren og det af et mindretal som nr. 2 stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (det konservative folkepartis medlem af udvalget) vil nærmere reddegøre for sin stilling til lovforslaget ved 2. behandlingen.

Et *tredje mindretal* (centrumdemokraternes medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til vedtagelse med det af justitsministeren og det af et mindretal som nr. 2 stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af justitsministeren som nr. 3 og det af mindretallet som nr. 2 stillede ændringsforslag.

Et *femte mindretal* (kristeligt folkepartis medlem af udvalget) anbefaler det af mindretallet som nr. 1 stillede ændringsforslag, men kan i øvrigt ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (Inge Krogh (KrF)):

1) I den under nr. 2 foreslåede affattelse af § 4 a indsættes i *stk. 2* efter »fastsætter«: »i samråd med dyreværnsforeningerne«, og i

stk. 3 efter »kan«: »i samråd med dyreværnsforeningerne«.

Af et *mindretal* (Karl Møller (DKP)):

2) I den under nr. 2 foreslåede affattelse af § 4 a indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Ibrugværende anlæg skal tilses af en dyrlæge ansat under veterinærdirektoratet mindst 1 gang årligt.«

Til § 2

Af *justitsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

3) I stk. 1 ændres »1. april 1979« til: »1. juni 1979«, i stk. 2 ændres »1. oktober 1979« til: »1. december 1979« og »1. juli 1979« til: »1. september 1979«.

Bemærkninger

Til nr. 2

Forslagsstilleren mener, at det er nødven-

Ole Espersen (S) (fmd.) Mette Groes (S) Blendstrup (S) Hans Jørgen Jensen (S)

Tove Lindbo Larsen (S) Drejer (S) Jimmy Stahr (S) Holmberg (V) Henrik Toft (V)

Kjærulff-Schmidt (FP) Askjær Jørgensen (FP) Alice Hedegaard (DR)

Annelise Gotfredsen (KF) Mimi Jakobsen (CD) Inge Krogh (KrF)

Lilli Gyldenkilde (SF) Karl Møller (DKP)

Partierne RV, VS og EP var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.

digt med etablering af et offentligt tilsyn, der sikrer, at de i loven fastsatte regler overholdes. Man støtter sig heri på 3 medlemmer af den af Det veterinære Sundhedsråd nedsatte arbejdsgruppe af veterinærsagkyndige. Det offentlige tilsyn forudsættes iværksat som et løbende tilsyn, der foretages uanmeldt en gang årligt. Tilsynet foretages af dyrlæger ansat under veterinærdirektoratet. Betalingen for tilsynet forudsættes afholdt af virksomhedens ejer/bruger efter regler fastsat af justitsministeriet.

Til nr. 3

Da det ikke har været muligt at færdigbehandle lovforslaget inden for det oprindelig foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt, foreslås dette udskudt.